

Flå kommune

Kommuneplanens samfunnsdel 2022-2034

Vedtatt i kommunestyret
15.12.2022 sak 108/2022

Forord

Hva er våre ønsker og ambisjoner for Flå-samfunnet mot 2034? Vil Flå fortsatt være ett godt sted å bo og leve? Hvordan blir framtiden vår? Hvordan skal vi håndtere og utnytte mulighetene best mulig?

Flå skal ta i bruk styrken ved å være en mangfoldig kommune som utvikler næringsliv, bygdas kvaliteter og bolyst, med attraktivt og levende nærmiljø. Det handler om å ta hele kommunen i bruk, å ville noe mer for kommunen og være en sterkt regional drivkraft.

Kommuneplanen er kommunens viktigste overordnede plan – her ligger vår strategi for å møte fremtidens utfordringer. Vi skal håndtere samfunnsutfordringene vi møter, men også utvikle hele kommunen på lang sikt, til det beste for, og sammen med innbyggerne våre.

Denne planen bygger rundt følgende satsingsområder:

- Flå skal være en attraktiv og framoverlent kommune, med et stort engasjement og med det riktige folketallet for oss.
- Her kan vi leve det gode livet med omgivelsenes rundt oss.
- Her blomstrer næringslivet.

Det er viktig å legge til rette for en variert og bærekraftig næringsutvikling, og at flere blir inkludert i samfunns- og arbeidsliv. Det er videre en stor samstemmighet om å få til en mer bærekraftig utvikling, både miljømessig, sosialt og økonomisk. Noe vi også viser ved å følge opp FNs bærekraftsmål lokalt.

Innbyggerdialog er, og skal være, grunnleggende i utviklingen av kommunen. For å lykkes med satsingene er vi avhengige av god og bred dialog med innbyggere, frivillige og andre aktører som jobber med å utvikle regionen og kommunen vår.

Takk for alle gode innspill som vi fikk fra små og store innbyggere, næringslivet, hytte-fløværing og andre. Dette har vært en god prosess med mye lytting fra oss til alle dere som vil være med å videreutvikle den flotte kommunen vår.

Jeg ønsker at våre visjoner, mål og verdier skal øke optimismen, stoltheten, inkludering og tro på framtiden i Flå. Jobber vi sammen, får vi det utrolige til å skje her i Flå. Det har vi vist før.

FLÅ – FØRST I HALLINGDAL

Ordfører'n

Merete Høntorp Gandrud

Foto forside: Margun Fosse

Foto bakside (fra oppe venstre): Mike Peters, Alexander Næss, Karin Marie Reiersgård, Bente Tollefsen

Innhold

Forord.....	2
1. Innledning.....	4
1.1. Hva er en kommuneplan?	4
1.2. Plansystemet	4
1.3. Planprosess og medvirkning.....	5
2. Tilbakeblikk og status 2022	7
3. Bærekraftig utvikling	9
4. Flå – Først i Hallingdal.....	11
5. Flå mot 2034 – Hovedmål	12
6. Den framoverlente kommunen med det store engasjementet.....	13
7. Kommunen for det gode livet	15
8. Her blomstrer næringslivet	17
9. Utvikling MED omgivelsene våre.....	19
10. Samfunnssikkerhet og beredskap	23

1. Innledning

1.1. Hva er en kommuneplan?

Det er et krav i Plan- og bygningsloven at alle kommuner skal ha en samlet kommuneplan, bestående av kommuneplanens arealdel og kommuneplanens samfunnsdel. Kommuneplanen er en overordnet plan for hele kommunen, der samfunnsdelen skal ta for seg kommunens langsiktige utfordringer, mål og strategier. Samfunnsdelen skal være grunnlaget for kommunens øvrige planer, og gjelder for både kommunen som samfunn og organisasjon.

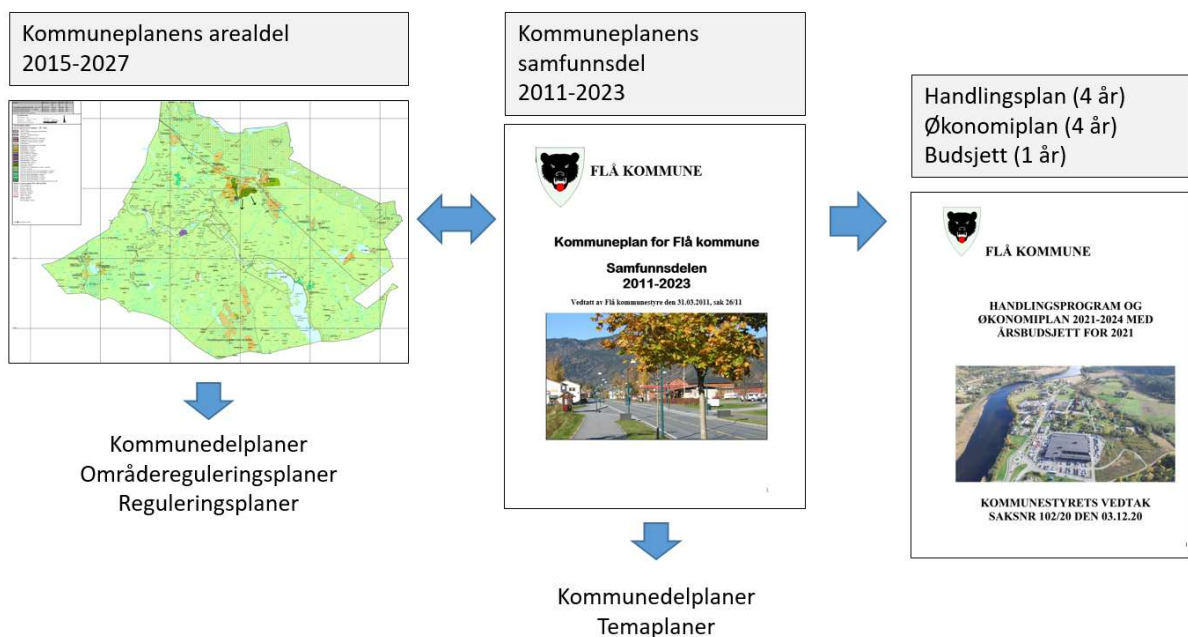
1.2. Plansystemet

Flå kommune har en rekke planer i sitt plansystem, der kommuneplanens arealdel og samfunnsdel står helt sentralt og er koblet sammen. Samfunnsdelen gir føringer for arealbruken i kommunen, mens arealdelen skal være et kartmessig bilde av prioriteringer og satsinger i samfunnsdelen. Både arealdelen og samfunnsdelen er langsiktige planer som gjelder for 12-års perioder, men de revideres ofte hver for seg.

Kommuneplanens samfunnsdel har en handlingsdel (handlingsprogram) som angir hvordan samfunnsdelen følges opp i de fire påfølgende årene. Handlingsdelen revideres årlig og kommunens økonomiplan inngår i handlingsdelen.

Samfunnsdelen følges opp i kommunedelplaner, temaplaner og andre planer som tar for seg et begrenset tema eller fagområde. På samme måte følges arealdelen opp i kommunedelplaner, områdereguleringsplaner og detaljreguleringsplaner som tar for seg et begrenset geografisk område.

Flå kommune har en rekke planer. Det blir stadig vedtatt nye planer, og det gjøres endringer i tidligere vedtatte planer. Våre planer skal være tilgjengelige, og ved å benytte digitale løsninger eller henvende seg til kommunen får man hjelp til å finne fram i våre planer.

Kommunens plansystem.

1.3. Planprosess og medvirkning

Formell planprosess

Formelle planprosesser styres av Plan- og bygningsloven, og det er fastsatt frister og høringer. Arbeidet med kommuneplanens samfunnsdel er en ganske omfattende planprosess som går gjennom flere faser, fra oppstart av planarbeidet og arbeid med planprogram, til hovedfasen med utarbeiding, høring og vedtak av planforslaget.

Planprosess for kommuneplanens samfunnsdel.

Flå kommune varslet oppstart av planarbeidet våren 2021. Planprogrammet var på høring sommeren 2021, og ble deretter fastsatt i Kommunestyret høsten 2021. Et planprogram beskriver blant annet planprosess og medvirkning, og legger føringer for det videre planarbeidet og planforslaget. Etter en omfattende medvirkningsfase tidlig i planarbeidet, er det utarbeidet et forslag til kommuneplan. Kommunestyret vedtar å legge planforslag ut til offentlig ettersyn i minimum 6 uker. Etter denne perioden vil merknader til planforslaget bli gjennomgått, og ved behov gjøres det endringer i planen. Når dette er ferdig vil Kommunestyret behandle endelig forslag til ny kommuneplan.

Medvirkning

Plan- og bygningsloven stiller krav til medvirkning i planprosesser. Kommunen har et ansvar for å påse at dette blir i varetatt, og kommunen har et særlig ansvar for å sikre aktiv medvirkning for grupper som krever spesiell tilrettelegging. Dette gjelder både for kommunens egne planer, og for planer som utarbeides av andre.

Flå kommune har blant annet brukt lokalavis, egen nettside, sosiale media, informasjonsbladet Fløværingen og oppslag på tavler for å nå ut med kunngjøringer og informasjon om planarbeidet.

Kommunen la opp til en bred medvirkningsprosess i tidlig fase av planarbeidet, for å få inn et best mulig grunnlag før utarbeiding av planforslaget. Dette omfattet en rekke møter og dialog med blant annet lag og foreninger, «hytteråd», næringsliv og politisk valgte råd, i tillegg til et åpent folkemøte. I mange av disse møtene ble det brukt et anonymt spørreskjema, som ga mulighet til å svare på noen spørsmål og gi innspill til planen, og mange har benyttet denne muligheten. Også barn og unge har medvirket til planen. Flå kommune har vært på skolen og snakket om planarbeidet, og elever fra 5.-10. klasse har delt sine meninger ved å svare på nevnte spørreskjema. Yngre barn har bidratt med innspill i form av tegninger der tema var hva barna liker og er opptatt av, og hva de ønsker seg på Flå.

Tidlig medvirkning ga klare signaler om hva som er viktige tema for mange. Aktiviteter og møteplasser, boligpolitikk, arbeidsmarked, næringsutvikling, bærekraft og tilrettelegging for økt folketall er noe av det som i størst grad ble løftet fram. Dette er blant mange viktige tema som man finner igjen i denne kommuneplanen.

I forbindelse med høring av planforslaget ble det gjennomført åpent møte og møter med de politiske rådene for å presentere og drøfte planen. I høringsperioden var det også mulig for alle å komme med innspill til planforslaget. I etterkant av høringsperioden ble det gjort noen justeringer i planforslaget ut fra innspill som kom inn.

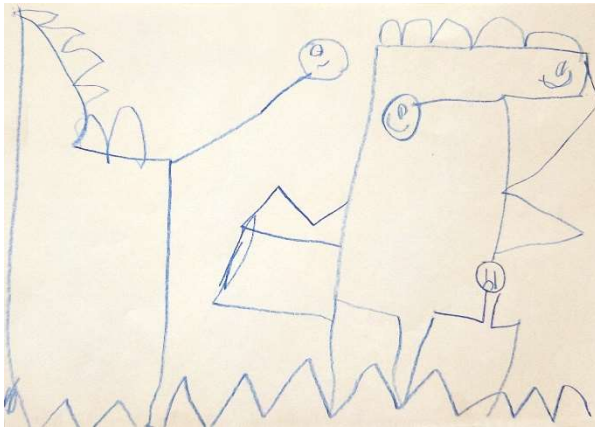

Jeg elsker dere
Flå kommune er best

2) Hva er viktig for at Flå skal være bra i framtiden?

Det er viktig at Flå tilbyr aktiviteter og ting å gjøre for ungdommer, sånn at flere velger å bli boende. Det er også viktig at vi har et samfunn hvor alle trives og man evt. får hjelp om man trenger det.

Åpning av «Postkassen» med svar på spørreskjema.

Innspill fra barn i form av tegninger.

Godt oppmøte på åpent folkemøte i tidlig fase av planarbeidet. Foto: Flå kommune.

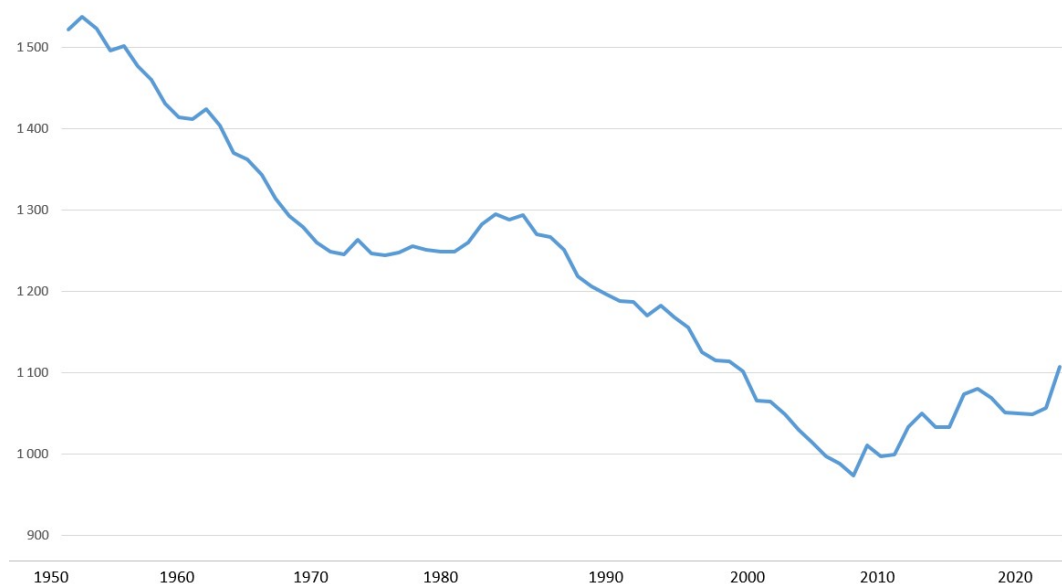
2. Tilbakeblikk og status 2022

Flå har på mange måter opplevd store endringer i løpet av planperioden for samfunnsdelen 2011-2023. Det som vises best er kanskje de mange nye byggene som har reist seg, og veksten i næringslivet som har gitt nye butikker og servicetilbud. Samtidig så er det forhold som ikke har endret seg så mye. Flå er en egen kommune som fortsetter å levere tjenester til sine innbyggere, vi er omgitt av flotte omgivelser og mange opplever at Flå er et godt sted å være.

Folketall

Ser man på befolkningsutviklingen så har folketallet gått litt opp og ned de siste årene, men samlet sett er det positiv utvikling de siste 10-15 årene. I lengre perspektiv så hadde Flå ca. 1500 innbyggere midt på 1900-tallet, før det i hovedsak falt fram til ca. 2008 med bare ca. 970 innbyggere. Etter dette ser man en endring i hovedtrenden. I 2022 er folketallet økende og har passert 1100 innbyggere.

Gjennomsnittsalderen i Flå kommune har de siste 20 årene vært ca. 44-45 år. Fordelingen i de ulike aldersgruppene har endret seg noe, med en nedgang i gruppen for 0-15 år. Framskrivning av folketall viser en økning i antall personer over 70 år.¹

Folketall i Flå fra 1950-tallet og fram til 2022.

Næringsliv

Næringslivet har hatt en betydelig vekst det siste tiåret. Dette ser man blant annet på vekst i antall arbeidsplasser, stor økning i omsetning for handel og økende antall bedrifter. Mye av dette kan knyttes til veksten som har vært innenfor reiseliv og fritidsboliger, og utbygging av servicetilbud i Flå. I 2022 er det flest arbeidsplasser innenfor servicenæringen, som varehandel, hotell / restaurant og eiendom. Videre er det helse- og sosialtjenester og sekundærnæringer (bl.a. bygg og anlegg) som er de største yrkesgruppene.²

Det har vært stor vekst i næringslivet de siste årene.

¹ Tall fra Statistisk sentralbyrå.

² Tall fra Statistisk sentralbyrå.

Utbygging

Gjennom forrige planperiode har det vært bygd mye i Flå. Kommunen har hatt prosjekter som ny barnehage, ny stadion, flerbrukshall og renovering av skolen. Private aktører har bygd flere næringsbygg. I tillegg har det blitt bygd et stort antall hytter i Flå kommune, og ved inngangen til 2022 var det ca. 2400 hytter i kommunen vår³. På boligmarkedet har det vært bygd en del nytt de siste årene, men dessverre opplever Flå i 2022 å ha mangel på boliger.

Noen av de mange nybyggene i Flå de siste årene. Flå kommune har bygd ny barnehage, Thonhallen er kommet i Flå sentrum og det er bygd og bygges et stort antall hytter i Flå kommune. Foto: Flå kommune.

Kommuneøkonomi

Flå kommune har over flere år opplevd en stabil økonomi, med positivt resultat. Flå har de siste årene i all hovedsak hatt et netto driftsresultat som har vært høyere enn hva som er anbefalt for kommuners økonomi.

Driftsinntektene og utgiftene i Flå har økt med ca. 50% siste 10 år. I 2021 var driftsinntektene på 166 mill. kroner, mens utgiftene var på 159 mill. kroner.

Livet i Flå

I medvirkning til denne kommuneplanen har kommunen fått en rekke positive tilbakemeldinger om Flå som sted og jobben Flå kommune gjør, selv om det selvfølgelig også er ønsker om endringer.

I undersøkelser om folkehelse kommer det fram at mye er bra i Norge, og dette gjelder også i Flå⁴. På noen punkter i undersøkelser og statistikk så skiller Flå seg noe ut. Statistikk viser at Flå har lavere gjennomsnitt levealder enn resten av landet. Flå ligger også lavere på andel av befolkningen med fullført videregående eller høyere utdanning, og andel unge uføre er høyere enn i landet for øvrig. Samtidig har frafallet i videregående skole de siste årene vært jevnt med resten av landet og bedre enn snittet i Buskerud. Arbeidsledigheten i Flå er i 2022 lav. I undersøkelser blant unge og undersøkelse om livskvalitet i Hallingdal kommer det fram både positive ting og enkelte utfordringer. Dette er viktig grunnlag for arbeid med trivsel og folkehelse for øvrig.

³ Tall fra Statistisk sentralbyrå.

⁴ Undersøkelser som er benyttet i planarbeidet er Ungdata 2021, Folkehelseundersøkelsen i Viken 2021 og Pilotundersøkelse om livskvalitet i Hallingdal 2019.

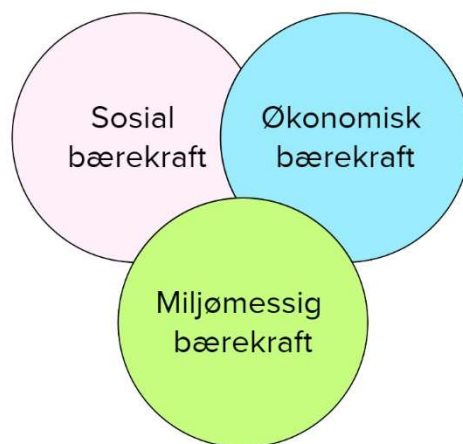
3. Bærekraftig utvikling

Hva er bærekraftig utvikling?

Bærekraftig utvikling vil si en utvikling som dekker dagens behov, uten at man ødelegger mulighetene for å tilfredsille framtidens behov. For eksempel kan dette være at man tar vare på naturressurser, slik at man har nok å ta av også i framtiden.

Ofte snakker man om bærekraftig utvikling innenfor tre dimensjoner. Det handler om å sikre miljømessige forhold, ha et samfunn med sosial bærekraft og sikre en bærekraftig økonomi.

Sosial bærekraft er blant annet å jobbe for like muligheter, god folkehelse og utdanning. Økonomisk bærekraft er en økonomisk utvikling som er langsiktig og sikrer gode vilkår både i dag og i framtiden. Miljømessig bærekraft er hensyn til klima, miljø, omgivelsene og naturen omkring oss.

Ulike dimensjoner av bærekraft.

FNs bærekraftsmål handler om bærekraftig utvikling, og er omtalt som verdens felles plan for å utrydde fattigdom, bekjempe ulikhet og stoppe klimaendringene. Disse målene bygger også på de ulike dimensjonene av bærekraft, med fokus på å ta vare på miljøet, utjevne forskjeller og skape god sosial bærekraft, og sikre en økonomisk bærekraftig utvikling i verden.

Norge har forpliktet seg til å bidra i arbeidet med å nå FNs bærekraftsmål, og det er klare nasjonale føringer på at bærekraft skal følges opp i kommunene.

FNs 17 bærekraftsmål.

Bærekraftig utvikling og kommuneplanlegging

Samtidig som vi gjør en innsats for å nå verdens felles mål i global sammenheng, så betyr dette at vi også kan få en mer bærekraftig og god utvikling i vårt eget lokalsamfunn. Mange av målene er mål for hvordan vi ønsker det i Flå, samtidig som det er viktig for resten av verden. God helse, god utdanning og godt samarbeid er noe vi er opptatt av i egen kommune.

Bærekraftig utvikling er på mange måter det samme som god kommuneplanlegging. Med kommuneplanens samfunnsdel skal vi tenke langsiktig, og sette oss mål for videre utvikling av kommunen vår. Både sosiale forhold, økonomi og miljø er viktig i kommuneplanlegging, og vi ønsker å planlegge på en måte som er bra i dag, men som også tar vare på verdier og legger et godt grunnlag for framtiden i Flå kommune.

Bærekraft i Flå sin kommuneplan samfunnsdel

Fra oppstart av planarbeidet, gjennom medvirkning og til ferdig plan har vi hatt bærekraft med i planarbeidet. Flå kommunes innbyggere har vist tydelig i medvirkningen til kommuneplanen at man er opptatt av bærekraft, og dette gjenspeiles i målene våre.

Hovedmålene og delmålene kan knyttes til FNs bærekraftsmål, og dette gjør at arbeid de kommende årene for å nå være mål, vil bidra til FNs mål.

Gjennom de kommende kapitlene der Flå kommunes mål er beskrevet er det presentert de mest relevante av FNs bærekraftsmål sammen med våre egne mål.

Å ta vare på livet i naturen er en del av bærekraftig utvikling. Foto: Ida Amalie Nielsen.

4. Flå – Først i Hallingdal

Som et svar på at Flå ofte har blitt omtalt som kommunen *nederst* i Hallingdal, så kom visjonen vår «Flå – Først i Hallingdal». Det handler om geografisk plassering der *først* klinger bedre enn *nederst*, men denne visjonen har også andre betydninger.

Flå kommune ønsker å være attraktiv, framoverlent og offensiv! Her tør vi å satse, vi tør å være først ute med noe nytt og vi har vist at vi kjapt kan snu oss rundt og gjennomføre det vi bestemmer oss for. Visjonen sier noe om hvem vi er, og den gir oss noe å strekke oss etter.

«Flå – Først i Hallingdal» har plassert oss på kartet, og i framtiden skal vi vise at vi lever opp til den utvidede betydningen av å være *først*.

Geografisk først i Hallingdal ligger Flå kommune, vakkert til i landskapet. Foto Bente Tollefsen.

5. Flå mot 2034 – Hovedmål

Kommuneplanens samfunnsdel skal løfte fram hva som samlet sett er det viktigste i videre utvikling av kommunen. Gjennom planarbeidet har vi snakket om hva som er bra med Flå og som vi ønsker å ta med oss videre, men også om utfordringer og områder vi ønsker å bli bedre innenfor.

Hvordan vi er og hvordan vi gjør ting i Flå har mye å si. Vi må fortsette å være løsningsorientert og framoverlent og vi må løse oppgaver i fellesskap. Hvordan vi har det er et like viktig tema. Vi er opptatt av at folk skal ha det godt i Flå! Meningsfulle dager, god helse, venner, bosted og mye mer er brikker i det gode livet. Flå har hatt stor utbygging, og nå ligger det i målene våre at vi ønsker engasjement og aktivitet, og hovedmålene handler mer om hvordan vi skal løse oppgaver og hvordan vi vil ha det, enn hva vi skal bygge de neste årene.

Næringslivet er en viktig bærebjelke i samfunnet vårt. Utviklingen har vært positiv, og vi må sammen jobbe for at dette skal fortsette. Å ha en jobb å gå til er viktig, og et blomstrende næringsliv er med på å løfte Flå framover.

På listen over hva som er viktig for Flå, kommer man ikke utenom hvordan vi har det omkring oss. Naturen og nærmiljøet vi har rundt oss er viktige rammer for folk i Flå, og det gir rammer for mye av næringslivet. Verdifulle omgivelser har også en verdi i seg selv.

Kommuneplanen og målene gjelder for alt og alle. Det er kommunens plan, men alle må bidra om vi skal få det samfunnet vi ønsker oss. Innbyggere, hytteflåværing, næringsliv og alle andre må dra i samme retning om vi skal nå de store målene. Engasjement er viktig, og alle kan bidra med noe verdifullt i samfunnet vårt.

Hovedmålene for Flå kommune henger sammen, og mange av tiltakene vil kunne bidra til å nå flere av målene. Planen og målene må derfor ses som en helhet, og kapitlene må leses i sammenheng. En attraktiv og framoverlent kommune er viktig for det gode livet og det blomstrende næringslivet. Næringslivet er viktig for hvordan man har det. Arealbruk til bolig og næring påvirker omgivelsene. Omgivelsene er rammer for det gode livet. Og slik fortsetter det. Med summen av målene mener vi å ha fastsatt hvordan vi vil ha det i Flå fram mot 2034.

Flå 2034 – figuren viser våre hovedmål.

6. Den framoverlente kommunen med det store engasjementet

Flå kommune er kjent som en positiv og løsningsorientert kommune. Dette er det viktig at vi tar med oss videre. I Flå er «alt» mulig, og vi skal leve opp til «Flå – først i Hallingdal».

Skal vi nå målene våre er engasjement viktig, og vi må jobbe sammen. Godt samarbeid mellom kommune, næringsliv, frivillighet og andre har gitt Flå mye, og i framtiden skal vi fortsette med denne modellen. Særlig i en liten kommune tror vi samarbeid er viktig, og det er et ønske at vi kan ha bredt engasjement.

Flå har på mange måter vist at mye er mulig i en liten kommune, men vi ser også at det på flere områder vil være positivt med et høyere folketall. Vi vil derfor i de kommende årene jobbe for dette.

Engasjement, dugnadsånd, frivillighet og aktiviteter er noe av det som gjør oss til en attraktiv kommune. Foto: Flå kommune / Frivilligsentralen.

Delmål:
Flå kommune skal ha et godt omdømme og stå for en positiv og løsningsorientert holdning.
Flå kommune skal ha et folketall som bidrar til å nå våre mål.
Vi skal være en kommune som vektlegger åpenhet, god informasjon og medvirkning.
Flå kommune skal være en foregangskommune og levere attraktive og bærekraftige tjenester.
Flå kommune skal være en egen kommune. Der det bidrar til å nå våre mål vil vi inngå samarbeid med andre.
Frivillighet, lagånd og samarbeid skal spille en viktig rolle. Flå kommune skal stille opp for frivilligheten og støtte de som jobber for engasjement og inkludering.
Flå-samfunnet skal kjennetegnes med stort engasjement, og det er ønskelig at flest mulig er en del av frivillighet, sosiale nettverk og aktiviteter.

Med disse målene bidrar vi særlig til følgende av FNs bærekraftsmål, og vi setter disse målene på agendaen i en bærekraftig utvikling av Flå kommune:

For å nå disse målene vil vi blant annet:
Gjennomføre prosjekt bo- og billyst.
Utarbeide en informasjonsstrategi og bruke denne aktivt.
Etablere et flerkulturelt råd, og involvere våre politiske råd i aktuelle saker.
Ha effektiv og god saksbehandling.
Bidra til at vi har gode sosiale møteplasser og aktivitetstilbud for alle.
Jobbe for bosetting i boliger, gjennom for eksempel å bidra med veiledning, informasjon om muligheter for utleie og boligmarked.
Bidra til god markedsføring av Flå, gjennom for eksempel oppslag om positive saker, vise fram gode prosjekter, synliggjøring av arrangementer, mm.
Jobbe tverrfaglig og samarbeide, både innad i kommunen og på tvers mellom kommune, frivillighet, næringsliv og andre aktører.
Støtte frivilligheten, gjennom for eksempel frivilligsentral, tilskudd til lag og foreninger, etc.
Heie på ildsjelene.
Jobbe for bevisstgjøring av viktigheten av å stille opp på det som skjer.

7. Kommunen for det gode livet

Skal vi ha en god utvikling, er folks liv viktig. Flå kommune er lite uten menneskene og de livene som leves her. Her vil vi at folk skal ha det godt!

Et godt liv handler om mange ulike områder. Arbeidsliv, fritid, bosituasjon, helse, venner og trivsel er noe av det som inngår. En opplevelse av meningsfylte dager er viktig for å kjenne at man har det godt.

*I Flå kommune vil vi at folk skal trives, ha god folkehelse og føle at de kan leve det gode livet.
Foto: Bente Tollefsen.*

Delmål:
Flå kommune skal jobbe for god folkehelse, trivsel og livskvalitet.
Flå kommune skal være en inkluderende kommune.
Folk i Flå skal ha like muligheter. Dette omfatter blant annet like tjenester, likebehandling, universell utforming, likestilling og et samfunn som ikke diskriminerer.
Flå må ha et variert boligmarked og nok boliger til alle som ønsker å bosette seg her.
Vi vil ha et variert tilbud av aktiviteter og møteplasser, for alle – i alle aldre.
Et godt arbeidsliv skal være en del av det gode livet i Flå.

Med disse målene bidrar vi særlig til følgende av FNs bærekraftsmål, og vi setter disse målene på agendaen i en bærekraftig utvikling av Flå kommune:

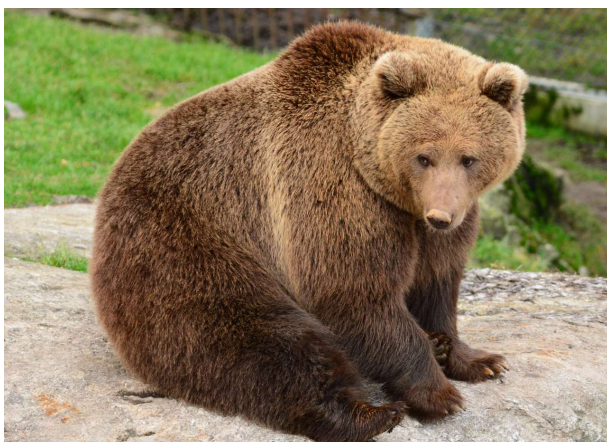
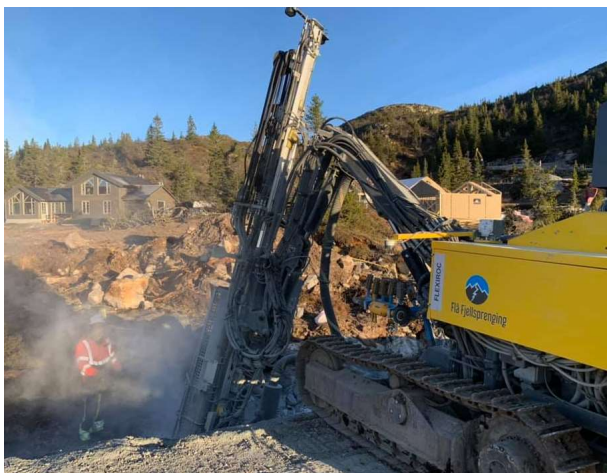
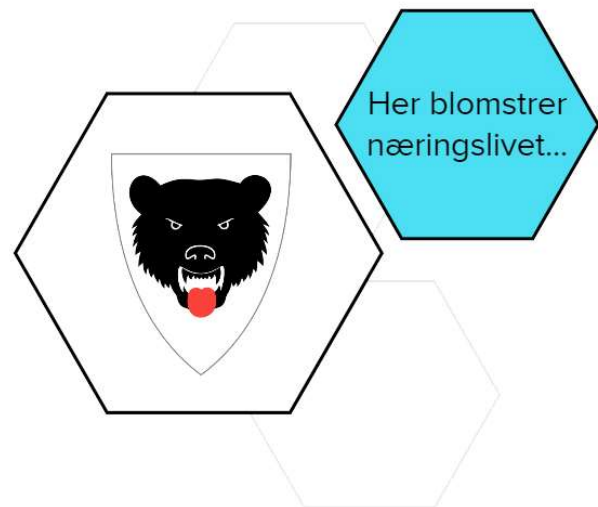
For å nå disse målene vil vi blant annet:
Ha tilgang til grøntområder, idrettsanlegg og andre områder for rekreasjon og aktivitet.
Jobbe forebyggende med psykisk helse, rus og tiltak for ungdom.
Opprettholde boligtilskudd for ungdom.
Jobbe for å ha et aldersvennlig samfunn.
Bruke ny teknologi og innovasjon innenfor helse og omsorg.
Videreutvikle samarbeidet mellom kommunens tjenester, for å kunne gi et enda bedre tilbud.
Ta en aktiv rolle i boligutvikling i kommunen gjennom å være en aktiv tilrettelegger.
Ha støtteordninger som utjevner forskjeller og gir muligheter – som startlån, boligtilskudd, Utstyrs Kroken, rimelige fritidsaktiviteter, m.m.
Bidra til at vi har gode sosiale møteplasser og aktivitetstilbud for alle, og særlig for barn og ungdom. Aktiviteter og møteplasser må ha lav terskel for deltakelse. Barneidrett skal være gøy.
Ha fokus på trafiksikkerhet, gjennom oppfølging av trafiksikkerhetsplan og legge til rette for trygg ferdsel for myke trafikanter.
Jobbe for likestilling, like muligheter og et samfunn uten diskriminering. Dette gjelder uansett kjønn, seksuell orientering, religion, alder, etnisitet, sosial bakgrunn eller funksjonsevne.
Utarbeide en informasjonsstrategi, slik at relevant informasjon kommer ut til folk på en god måte.
Jobbe for bedre kollektivtransport for ungdom og andre, og for transportmuligheter som gjør det enklere for alle å ha et aktivt og sosialt liv i Flå.
Flå kommune og i samarbeid med privat næringsliv, skal jobbe for et godt og inkluderende arbeidsliv. Eksempelvis sosiale aktiviteter, møteplasser på tvers av bedrifter, faglig utvikling, etc.

8. Her blomstrer næringslivet

Næringslivet i Flå har hatt stor utvikling, og dette har på mange måter vært bra for Flå. Vekst i næringslivet gir blant annet arbeidsplasser for flere, servicetilbudet i kommunen blir bedre, og økonomisk er det positivt med vekst i næringslivet.

I Flå preges næringslivet at arbeidsplasser knyttet til fritidsboligmarkedet og reiselivsnæringen. Håndverkere bygger hytter, mange har arbeid knyttet til turister som besøker eller reiser gjennom Flå, og kundegrunnlaget for butikken blir bedre med flere folk innom kommunen.

Øvrig næringsliv i Flå er også viktig! Flå har en rekke ulike typer bedrifter, og det er arbeidsplasser innenfor mange ulike næringstyper. Det er alt fra kommunale tjenester, til kompetansebedrifter, jord- og skogbruk og mye mer. Dette mangfoldet vil vi ta vare på, og utvikle videre de kommende årene. En fortsatt positiv utvikling i næringslivet er bra for næringslivet selv, men også for at vi skal nå flere av våre andre mål.

Flå har et variert næringsliv. Fra oppe til venstre: Bygg og anlegg gir mange arbeidsplasser (Foto Flå kommune), videre er det arbeidsplasser i industri (Foto Flå kommune), Bjørneparken er viktig (Foto Georg Grimeli) og handel spiller en betydelig rolle i Flås næringsliv (Foto Bente Tollefsen).

Delmål:
I Flå kommune skal det være et variert næringsliv med ulike næringstyper.
Flå skal være attraktiv for næringslivet, gründere og de som vil satse.
Vi må ha et arbeidsliv med arbeidsplasser for ulike typer utdanninger.
Reiselivsnæringen må være variert, satse på hele året og omfatte ulike typer fritidsreiser.
I Flå skal vi ha et aktivt landbruk med næringsliv basert på naturens ressurser, som jord, skog, naturopplevelser, mm.
Flå må ha tilstrekkelig med arealer for ønsket utvikling og utbygging.
Flå kommune vil ha et bærekraftig næringsliv som legger vekt på lokal verdiskaping.

Med disse målene bidrar vi særlig til følgende av FNs bærekraftsmål, og vi setter disse målene på agendaen i en bærekraftig utvikling av Flå kommune:

For å nå disse målene vil vi blant annet:
Ha støtteordninger for de som vil satse / etablere næring i Flå.
Ha oppdaterte arealplaner med tilgjengelig næringsareal, og bidra til at næringsområder kan realiseres.
Jobbe for utdanningsmuligheter, og ha samarbeid med nærliggende utdanningsinstitusjoner.
Fortsette med satsing på lærlingeplasser i Flå kommune og jobbe for at privat næringsliv også satser på lærlinger.
Fortsette samarbeidet mellom næringsliv og kommune gjennom Flå vekst.
Bidra i regionalt samarbeid for næringslivet.
Ved interkommunalt samarbeid skal vi jobbe for at stillinger også etableres i Flå. Det er viktig å satse på utvikling i hele Hallingdal, og skape arbeidsplasser i alle kommunene.
Bidra til å finne markedsmuligheter og markedsnisjer innenfor landbruk, og støtte og løfte fram de som ønsker å satse på landbruksnæring.
Berike lokalt næringsliv med hytteflåværing.
Støtte opp om arbeidet med å utvikle Flå til en av Europas fremste sykkeldestinasjoner.
Legge til rette for størst mulig lokal verdiskaping ved bygging, vedlikehold og drift av fritidsdestinasjoner i kommunen.
Støtte opp om og legge til rette for infrastruktur som knytter fritidsboligområder og sentrum sammen.

9. Utvikling MED omgivelsene våre

Flå kommune har store arealer, og mye av omgivelsene våre består av natur. Hallingdal og Hallingdalselva går midt gjennom kommunen, og ellers er det fjellområder med skog, vann og høyfjell. Bare en liten andel av kommunen består av bebygde områder og tilhørende nærmiljø. Omkring bebyggelsen og ellers i dalbunnen er det landbruksområder som preger landskapet⁵.

Bosettingen i Flå kommune er samlet rundt Flå tettsted og grendene, men det er også spredt bebyggelse. Dette gir en variasjon av boligtyper og nærmiljø, og det gir bosetting og grunnlag for levende grender i hele kommunen. Det samme gjelder næringsbebyggelse, som utenom Flå tettsted er spredt over flere områder i kommunen. Det er begrensede arealer for utbygging i Flå tettsted, mens det er mer tilgjengelige arealer mer spredt.

Flå kommune er opptatt av å utvikle kommunen i samspill med omgivelsene våre. Vi vil ha en balanse mellom utbygging og bevaring av viktige verdier. Nærmiljøet til folk er viktig og vi vil ha omgivelser som gir gode rammer for livet i Flå.

Miljømessig bærekraft handler om omgivelsene våre, og herunder også klima. Mål og tiltak for bedre utvikling innenfor klima og miljø er viktig for Flå og det bidrar til å nå felles bærekraftsmål.

Arealstrategi

En arealstrategi er kommunens bindeledd mellom samfunnsdelen og kommuneplanens arealdel (kart). Arealstrategien tar for seg de viktigste prinsippene for langsiktig arealbruk, og gir føringer for kommende arealdel. Det er i arealdelen at konkret arealbruk for ulike områder fastsettes juridisk.

Arbeid med samfunnsdelen har omgivelsene vært viktig, og vi har hovedmål og tilhørende delmål som er knyttet til arealene i Flå kommune.

Samfunnsdelen har derfor ikke et skille mellom mål og arealstrategi. Dette kapitlet som omhandler utvikling av kommunen MED omgivelsene våre, er også vår arealstrategi.

Fakta arealbruk i Flå (2021):

Totalt areal:	704,4 km ²
Bebygd areal:	10,29 km ²
○ Bolig	0,56 km ²
○ Fritidsbolig	2,64 km ²
○ Landbruk og næring	1,02 km ²
○ Offentlige bygg	0,05 km ²
○ Transport	5,72 km ²
○ Idrett og park	0,12 km ²
○ Annet	0,18 km ²
Jordbruksareal:	7,35 km ²
○ Fulldyrka	6,23 km ²
○ Ikke fulldyrka	1,12 km ²
Natur (skog, fjell, etc.):	650,58 km ²
○ Skog	439,5 km ²
○ Åpen fastmark	159,3 km ²
○ Våtmark	45,17 km ²
○ Bart fjell	6,6 km ²
Vann:	36,18 km ²
Vernet areal:	114,9 km ²

⁵ Se tabell. Tall fra Statistisk sentralbyrå (SSB).

Delmål:

Flå kommune skal bidra til «det grønne skiftet» og legge vekt på miljømessig bærekraft innenfor klima, energi og miljø.

I Flå vil vi ha utbygging som bygger videre på etablert infrastruktur og utbyggingsmønstre. Vi skal avveie behovet for nytt areal til utbygging og bevaring av omgivelsene våre.

Flå kommune vil ha flotte omgivelser som gir rammer for et aktivt og godt liv, grønn mobilitet og bærekraftig utvikling.

Med disse målene bidrar vi særlig til følgende av FNs bærekraftsmål, og vi setter disse målene på agendaen i en bærekraftig utvikling av Flå kommune:

For å nå målene knyttet til klima, energi og miljø vil vi blant annet:

Satse på fornybar energi, gjennom for eksempel å legge til rette for bygging av småkraftverk, bruk av solcelleanlegg, tilrettelegge for solcellepark, videre utbygging av fjernvarme, påvirke til mer oppvarming av privat bygningsmasse med bioenergi, etc.

Jobbe for bedre kollektivdekning med buss og jernbane, og jobbe for at mer transport kan skje uten bruk av bil. Gang og sykkel er positive bidrag også for klima.

Legge opp til kildesortering og tiltak som kan redusere avfallsmengdene.

Jobbe for et aktivt og bærekraftig skogbruk, som en del av arbeidet med klima.

Fortsette arbeidet med miljøsertifisering.

Ved bygging skal det satses på klimavennlige byggematerialer.

Vi skal bruke prinsipper om samordnet areal og transport, gjennom arealbruk som fører til mindre bruk av privatbil og som styrker miljøvennlige transport og forhold for myke trafikanter.

Samtidig vil vi ha en utvikling som fortsatt muliggjøre utvikling av levende grender i Flå. For å sikre videre bosetting og vekst i hele Flå er det nødvendig med noe spredt bolig og næringsutbygging.

Mål og tiltak for klima og energi skal følges opp i «Klima- og energiplan for Flå kommune».

For å nå målene knyttet til arealbruk vil vi blant annet:

Ta vare på viktige naturverdier og vannmiljø, landskap og kulturminner. Utbygging må skje innenfor tålegrensen til miljøet, samtidig som vi må ha tilstrekkelig med arealer til ønsket utvikling og utbygging.

Fortetting og bruk av områder som allerede er påvirket av utbygging bør skje før omdisponering av natur. Gjennom revidering av arealdelen må det vurderes hvilke ubebygde områder som fortsatt skal avsettes til framtidig utbygging.

Unngå nedbygginga av større sammenhengende områder med dyrka jord av god kvalitet.

Fritidsbebyggelse skal komme innenfor allerede godkjente planer. Flå kommune vil videreføre satsingen på konsentrert utbygging i områdene Høgevarde, Skardsdalen og Turufjell. Eventuell fritidsbebyggelse ut over dette skal være som naturlig fortetting og / eller i tilknytning til etablerte områder der man kan benytte eksisterende infrastruktur.

Flå skal fortsette å utvikle et "levende" sentrum med plass til både bolig, næring, aktiviteter, møteplasser og tjenester.

Arealer i sentrumsområdet og omkring Flå stasjon bør utnyttes konsentrert.

Følge opp arealstrategi i oppdaterte arealplaner.

Vi har flotte omgivelser i Flå kommune. Foto: Anna Walczak.

For å nå målene knyttet til utforming og bruk av omgivelsen våre, vil vi blant annet:

I utforming av omgivelsen skal det vektlegges estetikk, stedstilpasning, landskap, helhetlig arkitektur og god materialbruk.

Vi ønsker å ta vare på og utvikle gode grøntområder for aktivitet og rekreasjon.

Gode forbindelser for myke trafikanter skal vektlegges. Videre er det viktig med forbindelser som knytter ulike deler av kommunen sammen, og som knytter Flå sammen med nabokommuner og regioner.

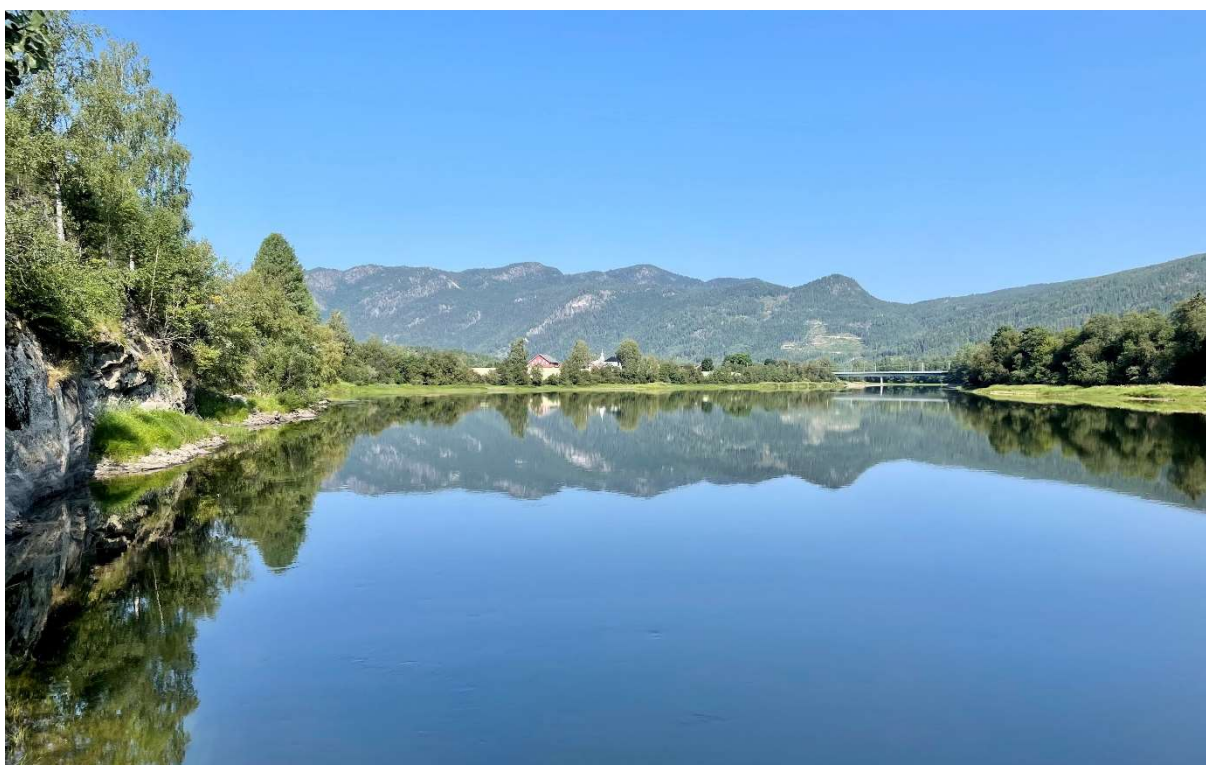
Vi ønsker å ta Hallingdalselva og Krøderen med sine blå-grønne kvaliteter mer i bruk.

I Flå skal det være gode boligområder med varierte boligtyper, gode forbindelser og fokus på nærmiljø og omgivelser.

Krav til universell utforming skal følges opp.

Fortsette arbeidet med å forskjønne våre omgivelser, med beplantning, belysning, møblering og andre tiltak som pynter opp omkring oss.

Skilting skal bidra til at man lettere kan orientere seg og bli kjent med omgivelsene våre.

*Hallingdalselva renner gjennom kommunen vår, og vi ønsker å ta i bruk elva og Krøderens flotte kvaliteter.
Foto: Bente Tollefsen.*

10. Samfunnssikkerhet og beredskap

Lokalsamfunnet vårt kan bli utsatt for uønskede hendelser, og kommunen må ha fokus forebygging og håndtering av slike situasjoner. Som en del av dette arbeidet skal alle kommuner ha en overordnet risiko- og sårbarhetsanalyse (ROS-analyse) og en beredskapsplan. Videre skal samfunnssikkerhet følges opp i mer detaljerte planer, som arealplaner, trafikksikkerhetsplan og andre temaplaner.

I ROS-analyse for Flå er det kartlagt hendelser som gir et risikobilde for kommunen. Strømbrydd, drikkevannsforsyning, skogbrann, skred, flom, tog- og trafikkulykker, pandemi og større branner er noen av disse hendelsene. Klimaendringer og mer ekstremvær er forhold som bidrar til flere og mer omfattende naturbaserte hendelser.

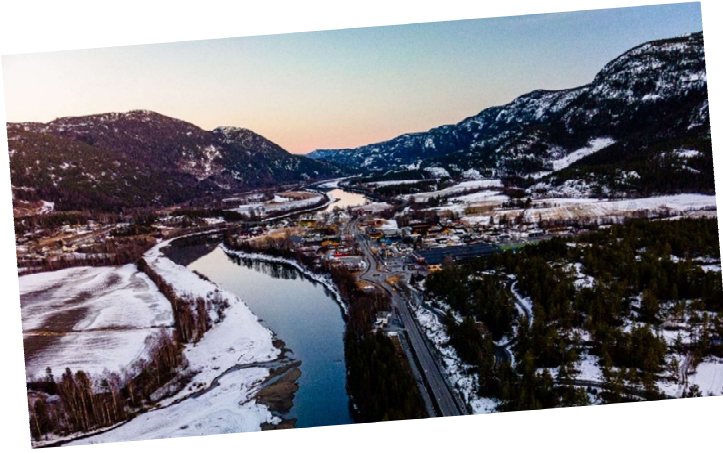
Forebygging er viktig for å unngå uønskede hendelser. Vi må for eksempel planlegge arealbruken slik at samfunnssikkerhet er ivarettatt, og vi må ha infrastruktur som er rustet for å tåle vind og vær. God trafikksikkerhet og brannsikkerhet er andre områder som forebygger hendelser.

Selv med god planlegging og forebygging kan det skje endelser, og da må vi ha gode rutiner for å håndtere slike situasjoner. Kommunen har en sentral rolle i arbeidet med uønskede hendelser, men det er også viktig at innbyggere og andre tenker på beredskap og forebygging.

Flå er en liten kommune med ganske oversiktlige forhold sett i beredskapssammenheng. Gjennom for eksempel håndtering av pandemi har vi vist at vi er gode på mye, og kan håndtere situasjoner som oppstår. Flå kommune vurderer at vi har et lokalsamfunn som kan betegnes som trygt og godt.

Brann er blant uønskede hendelser som kan oppstå. Det er viktig med forebyggende innsats, samt gode rutiner om slike hendelser oppstår. Bildet er fra en brannøvelse i Flå. Foto: Flå kommune.

Flå kommune

Sentrumsvegen 24
3539 FLÅ

Sentralbord: 32 05 36 00

postmottak@flaa.kommune.no

Flå – Først i Hallingdal